

Історичний погляд на фізичну реабілітацію та її вплив на військовий сегмент від Першої світової війни до наших днів.

Олександра ГУЗАК, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент кафедри фізичної терапії, реабілітації, спеціальної та інклюзивної освіти
Дмитро БОБИЛЬОВ, студент магістерського рівня вищої освіти спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна

Анотація. Дана стаття стисло описує історичний розвиток фізичної реабілітації та її важливу роль у військовому контексті, від Першої світової війни до сучасності, з фокусом на Сполучених Штатах. Починаючи від перших кроків у формуванні цієї професії в армії під час Першої світової війни та її подальшого розвитку, розглядаються етапи навчання та фінансові аспекти. Зокрема, розглядається вплив воєнних конфліктів на розвиток фізичної реабілітації в армії, включаючи В'єтнамську війну та роль фізіотерапевтів у лікуванні травм опорно-рухового апарату. Також надається інформація про співпрацю університетів та армії у створенні програм магістратури з фізичної терапії для військовослужбовців. Великий акцент робиться на досягненнях фахівців у цій сфері та їхньому внеску в зменшення кількості евакуацій військових із травмами опорно-рухового апарату. Висвітлює ключові аспекти історії фізичної реабілітації в армійському контексті та її важливість для військової медицини.

Мета:

Розглянути історичний розвиток фізичної терапії, реабілітації з часів Першої світової війни до сучасності, та їх важлива роль у військовому контексті.

Завдання:

1. Розглянути історичний контекст та необхідність розвитку фізичної терапії та реабілітації під час Першої світової війни.
2. Визначити роль фізичних терапевтів в різні періоди військових конфліктів.

Виклад основного матеріалу. Під час Першої світової війни, що відбувалася з 1914 по 1918 рік, світ стикнувся з надзвичайною кількістю поранених та інвалідів, які потребували медичної та соціальної підтримки. На той час, хірурги розуміли, що просте лікування поранень і фізичних ушкоджень не є вичерпним підходом. Перша світова війна висвітлила необхідність навчання

поранених солдатів максимально використовувати залишені фізичні та психологічні здібності, щоб полегшити їхню реінтеграцію в суспільство та повернення до нормального життя [1,4].

В цей час уряди країн-учасниць війни визнали, що така велика кількість ветеранів створює фінансовий тягар і вимагає забезпечення їхнього повного медичного обслуговування та соціального забезпечення. Як результат, як у Сполучених Штатах Америки, так і в Європі були запроваджені програми реабілітації. Ці програми надавали пораненим солдатам довгострокову медичну допомогу та професійне навчання з метою відновлення їхньої незалежності та швидкого повернення до роботи [1,4].

Досвід, отриманий у лікуванні жертв війни, відзначеної в першій світовій війні, суттєво збагатив методи реабілітації. В цілому, Перша світова війна допомогла закласти основи сучасної концепції реабілітаційних програм, спрямованих на допомогу ветеранам-інвалідам у поверненні до суспільства та відновленні їхньої ролі в суспільстві, незалежно від психологічних та фізичних ушкоджень. Враховуючи ретроспективу цього періоду, можна суттєво поглибити розуміння фізичної медицини та реабілітації та визначити їхню важливість як ключових компонентів реінтеграції ветеранів-інвалідів у сучасне суспільство [5].

Затребування фізичної реабілітації в армії Сполучених Штатів виникло з об'єктивних обставин. На момент вступу до Першої світової війни відсутні були якісні реабілітаційні послуги як у цивільних, так і військових госпіталях, які б змогли задовольнити потреби американських солдатів. За вивченням європейських систем реабілітації, генерал-хірург армії Горгас об'єднав різні фізичні методи під терміном "фізіотерапія". Цю освітню програму під назвою "Reconstruction Aide" впроваджували в цивільних вищих навчальних закладах по всій країні, а її випускники пізніше стали основою для створення Американської асоціації фізичної терапії [5].

Однією із значущих реформ було впровадження системи медичної допомоги замість пенсійних виплат для поранених та інвалідів через госпітальну

систему відновлення, в якій активну роль відігравали ветерани війни. Вони своїми вимогами, ідеями та зусиллями сприяли створенню основи для сучасного підходу до підтримки ветеранів та їхньої реабілітації в суспільстві. Важливим аспектом цього процесу стали інновації в галузі фізичної терапії та реабілітації, включаючи розробку нових методик масажу, вправ для відновлення рухових функцій та використання протезів [5].

Все це почалося з розвитку практики фізичної терапії в військовому середовищі під час В'єтнамської війни та браку медичних фахівців для надання допомоги пораненим пацієнтам із травмами опорно-рухового апарату. Військові фізичні терапевти стали здійснювати оцінку та лікування своїх пацієнтів без необхідності посередництва лікаря, що стало результатом зростаючої популярності фізичної терапії в військовому середовищі та необхідності швидкого та ефективного лікування [5].

У сучасних умовах, військові фізичні терапевти, здатні надавати медичну допомогу прямого доступу та виконувати оцінку та лікування пацієнтів із захворюваннями опорно-рухового апарату. Роль фізичних терапевтів продовжує зростати, оскільки травми опорно-рухового апарату залишаються актуальною проблемою військових сил, і Міністерство оборони США надалі підтримує та розвиває програми навчання та дослідження в галузі фізичної терапії. Фізичні терапевти військових зобов'язані забезпечувати здорову військову силу, готову виконувати свої обов'язки для національних інтересів і безпеки [2,3].

Під час Другої світової війни зросла потреба у фізичних терапевтах, і в період з 1942 по 1946 рік проводилися армійські курси тривалістю 26 тижнів у різних частинах Сполучених Штатів [5].

Після війни, попит на фізичних терапевтів зменшився, і навчання нових фахівців було призупинено. Ті, хто вже працювали у цій галузі, були включені до Корпусу жіночих медичних спеціалістів (WMSC) в 1947 році. Програму відновили у 1948 році, призначаючи стажерам звання молодших лейтенантів під час навчання.

У 1971 році Університет Бейлора та армія об'єднали зусилля для створення та впровадження програми магістра з фізичної терапії на початковому рівні. Зміни в навчальній програмі відображали зростаючу роль цієї професії в контексті армійських потреб [5].

Після в'єтнамського конфлікту в армії виникла нестача ортопедичних хірургів для лікування великої кількості військових з травмами опорно-рухового апарату. Тому фізичні терапевти отримали розширені повноваження, включаючи оцінку та лікування пацієнтів з захворюваннями опорно-рухового апарату без обов'язкового направлення лікаря.

Захисники Сполучених Штатів пишаються історією медичної допомоги під час воєнних операцій. У 2000 році, вперше, фахівці з фізичної терапії були включені до складу 75-го полку рейнджерів, що мала позитивний вплив на медичну готовність батальйонів. Пізніше, фізичні терапевти були відправлені до спеціальних операційних груп, військово-морських підрозділів спеціального призначення та бойових груп армійських бригад [2,3].

Внаслідок цих заходів вдалося знизити на 18% непотрібну евакуацію військовослужбовців із травмами опорно-рухового апарату. Військові фізичні терапевти працюють у системі прямого доступу до первинної медичної допомоги, лікуючи травми опорно-рухового апарату та надаючи медичну допомогу на основі доказів, відповідно до моделі "Спортивна медицина на полі бою", розробленої полковником Йозефом Муром [5].

Висновки: Історія розвитку фізичної реабілітації в армійському контексті, починаючи від Першої світової війни та до наших днів, свідчить про значні досягнення у полі відновлення військовослужбовців з травмами опорно-рухового апарату. Перша світова війна викликала необхідність навчання фізичних терапевтів. Під час Другої світової війни та в'єтнамського конфлікту, кількість солдатів із травмами опорно-рухового апарату значно збільшилася, що підкреслило важливість фізичної терапії та реабілітації.

Впровадження фахівців з фізичної терапії до складу військових підрозділів, таких як рейнджери та спеціальні операційні групи, сприяло

зниженню необхідності евакуації поранених і покращило медичну готовність батальйонів. Співпраця між університетами та військовими структурами призвела до створення програм магистратури з фізичної терапії для військовослужбовців, що відображає ростучу роль цієї професії в армійському середовищі. Важливим кроком стала впроваджена модель "Спортивна медицина на полі бою", яка ґрунтується на доказах і застосовується в роботі фахівців з фізичної терапії.

Усе це доводить важливість фізичної реабілітації в контексті військових операцій та підкреслює досягнення фахівців у цій сфері, які допомагають військовослужбовцям повернутися до служби та нормального життя після отриманих травм.

Література:

- 1 Bonfiglioli Stagni, S., Tomba, P., Viganò, A., Zati, A., & Benedetti, M. G. (2015). The first world war drives rehabilitation toward the modern concepts of disability and participation. *European journal of physical and rehabilitation medicine*, 51(3), 331–336.
- 2 David G Greathouse, Brian A Young, Scott W Shaffer, US Military Physical Therapy: 1970–2020, *Physical Therapy*, Volume 101, Issue 3, March 2021, pzab087, <https://doi.org/10.1093/ptj/pzab087>
- 3 Greathouse, D. G., Schreck, R. C., & Benson, C. J. (1994). The United States Army physical therapy experience: evaluation and treatment of patients with neuromusculoskeletal disorders. *The Journal of orthopedic and sports physical therapy*, 19(5), 261–266. <https://doi.org/10.2519/jospt.1994.19.5.261>
- 4 Jackson A. (2019). Reforming the veteran: propaganda and agency in the First World War Reconstruction hospitals. *Journal of the Medical Library Association : JMLA*, 107(4), 472–487. <https://doi.org/10.5195/jmla.2019.743>
- 5 https://www.army.mil/article/113614/army_physical_therapy_a_proud_history_and_integral_force_in_neuromusculoskeletal_care_and_readine